

NFFE-møte 24. April 2024

Gjennomgang av nyere rettspraksis

Njaal Langsrud Vive, Codex Advokat Oslo AS
og Cecilie Christiansen, Crawford & Company (Norway) AS

1

HR-2023-2433-A

Sakens bakgrunn og spørsmålet for HR

- En ansatt i oljeindustrien, petroleumsingeniør, ble matforgiftet under en forretningsmiddag i Jakarta/Indonesia. Om lag et år senere ble han innlagt på sykehus med brystmerter og hjerterytmeforstyrrelser, og diagnostisert med myokarditt (betennelse i hjertemuskulaturen).
- Selskapet ble frikjent i tingretten og lagmannsretten. Både lagmannsretten og tingretten utledet av Rt-2012-1864, som gjaldt en påstått løsemiddelbetinget hjerneskade, at det var arbeidstakeren som hadde bevisbyrden for at hjertelidelsen skyldtes matforgiftningen, og at han ikke hadde sannsynliggjort en slik årsakssammenheng.
- Spørsmålet for HR var om arbeidstakeren må sannsynliggjøre årsakssammenheng mellom matforgiftningen og myokarditten, eller om det var tilstrekkelig at matforgiftningen kunne være årsak til myokarditten. Dvs. at dommen gjelder spørsmål om beviskrav og årsakssammenheng ved yrkessykdom.

Crawford

2

HR-2023-2433-A

Partenes syn på saken

- Arbeidstakeren anførte at han hadde sannsynliggjort at det foreligger en sykdom som «etter sin art» er dekket av yrkessykdomsforskriften, og at det da er forsikringsselskapet som må bevise at matforgiftningen åpenbart ikke er årsaken til hjertelidelsen, jf. yrkesskedeforsikringsloven § 11 andre ledd.
- Arbeidstakeren anførte også at Rt-2012-1864 ikke kan begrunne at han må bevise faktisk årsakssammenheng mellom matforgiftningen og myokarditten. Den saken gjaldt en symptomdiagnose, uten kjent årsak, og ikke en konkret diagnose, med kjente årsaker, som denne saken gjelder.
- Forsikringsselskapet anførte på sin side at avgjørelsen i Rt-2012-1864 avklarer anvendelsesområdet for presumsjonsregelen i yrkesskedeforsikringsloven § 11 andre ledd – også for sykdomstilfellet i denne saken.

Crawford

3

HR-2023-2433-A

Yrkessykdomsforskriften § 1 bokstav H nr. 2 bokstav h

Arbeidstakeren har gjort gjeldende at hans hjertelidelse faller inn under yrkessykdomsforskriften § 1 bokstav H nr. 2:

«H. Sykdommer som skyldes smitte

1. ...
 2. under arbeid på lege- eller tannlegekontor, sosialkontor, i medisinske institusjoner, sosiale institusjoner og utekontakter, barneheim, aldersheim o.l. eller ved annen yrkesutøvelse der virksomheten skjer i miljøer med særskilt sykdoms- eller smittefare. Følgende sykdommer omfattes: ...
- h. andre smittsomme sykdommer når den yrkesskadde har fått komplikasjon fra hjernen og/eller ryggmargen, hjertet, nyrer eller ledd»

- ✓ Sykdommen må skyldes smitte pådratt ved yrkesutøvelse i et særlig smittefarlig miljø – ikke bestridt
- ✓ Sykdommen må ha ført til en komplikasjon i angitte organer – omtvistet

Crawford

4

HR-2023-2433-A

Presumsjonsregelen i yrkesskedeforsikringsloven § 11 andre ledd

- Det går frem av yrkesskedeforsikringsloven § 11 første ledd bokstav b at yrkesskedeforsikringen skal dekke skade og sykdom som i medhold av folketrygdloven er likestilt med yrkesskade.
- Det følger av presumsjonsreglen i § 11 andre ledd at «Skade og sykdom som nevnt i første ledd bokstav b skal anses som forårsaket i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden, hvis ikke forsikringsgiveren kan bevise at dette åpenbart ikke er tilfellet.
 - ✓ En medisinsk sakkyndig for tingretten slo fast at myokarditten kunne skyldes matforgiftningen, men at dette er «mindre sannsynlig».
- Presumsjonen har sin bakgrunn i at de sykdommene som er tatt med i forskriften er sykdommer som erfaringsmessig opptrer i yrkessammenheng, jf. Ot.prp.nr. 44 (1988-1989) s. 56.

Crawford

5

HR-2023-2433-A

HR om presumsjonsregelen slik denne er forstått i Rt-2012-1864

- Høyesterett har vist til at selv om Rt-2012-1864 konkret gjaldt forskriften § 1 bokstav A, er den rettslige gjennomgangen generell og ikke knyttet særskilt til dette alternativet i forskriften. Dommen oppfattes slik at det er arbeidstaker som må sannsynliggjøre at det foreligger en sykdom som etter sin art er omfattet av yrkessykdomsforskriften.
- Høyesteretts tolkning av presumsjonsreglen i Rt-2012-1864, overført til denne saken, medfører at ingeniøren må sannsynliggjøre at han har hatt en smitteutløst matforgiftning som har gitt myokarditt som komplikasjon. Førstvoterende uttaler også at det ikke er rettslig grunnlag for å skille mellom en organdiagnose og en symptomdiagnose. Det er også fremhevet at et slikt skille fremstår som uklart.
- **Høyesterett har dermed understreket at arbeidstaker selv må sannsynliggjøre at det foreligger en yrkessykdom etter yrkessykdomsforskriften, og at dette også gjelder vilkårene om årsakssammenheng som stilles i forskriften.**

Crawford

6

LB-2023-58494

Sakens bakgrunn

- Saken gjaldt krav om erstatning etter bilansvarsloven for personskade der skadelidtes bil ble påkjørt bakfra. Det var påberopt nakkesmerte etter nakkeslengmekanisme, korsryggskade og ulike følgetilstander (moderat depresjon, konsentrasjonsproblemer, lysømfintlighet, rykninger i kroppen, svimmelhet og smertespredning til skuldre og hode).
- Bilen til skadelidte ble påkjørt bakfra mens den stod stille. Ingeniørfirmaet Rekon hadde beregnet hastighetsendringen til mest sannsynlig 7,6 km/t. Det ble uttalt i vitneforklaring at det er minst 95 % sannsynlighet for at hastighetsendringen var mindre enn 10,2 km/t.
- Tingretten la til grunn at det ikke er sannsynliggjort faktisk årsakssammenheng mellom skadelidtes varige plager og trafikkulykken.

Crawford

7

LB-2023-58494

Lagmannsretten om utgangspunktet for vurderingen

- Lagmannsretten innledet med at det er naturlig å ta utgangspunkt i oppsummeringen av kravet til faktisk årsakssammenheng i HR-2018-557-A avsnitt 24-29.
- Lagmannsretten konkluderte med at hastighetsendringen med stor grad av sannsynlighet ligger under de verdier som det i rettspraksis er lagt til grunn at skal til for å kunne medføre varige plager, og at det er svært tvilsomt om ulykken hadde skadeevne, jf. LB-2018-18881.
 - ✓ Det må foreligge en hastighetsendring på minst 10-11 km/t for at det skal kunne oppstå varige hode- og nakkeskader.
- Det var ikke bestridt at det isolert sett foreligger akutt- og brosymptomer. Det var derimot omtvistet om smerte- og symptomforløpet er forenlig med det man med basis i anerkjent medisinsk viten vet om skademekanismer som de foreliggende.

Crawford

8

LB-2023-58494

Lagmannsretten om forenighetstesten

- Lagmannsretten innledet med å bemerke at skadelidte ikke hadde hatt rygg- og nakkeplager tidligere som kan forklare etterfølgende plager, jf. Rt-2010-1547 avsnitt 47.
- Deretter ble det uttalt at det som ledd i forenighetstesten må vurderes om sykdomsutviklingen har hatt et forløp som er forenlig med hva en ut fra anerkjent medisinsk viten vil forvente, jf. Rt-2010-1547 avsnitt 48.
 - ✓ Det vanlige forløpet ved fysisk skade er gradvis bedring.
- I den konkrete vurderingen ble det vektlagt at journalene viser at smertene har variert over tid og synes samlet sett å ha blitt forverret. Etter hvert er det også beskrevet nye symptomer (svimmelhet, konsentrasjonsvansker, rykninger, hodeplager, utmattelse og synsproblemer).

Crawford

9

LB-2023-58494

Lagmannsretten om de sakkyndiges vurderinger

- De sakkyndige har hatt ulikt syn på forløpet. En sakkyndig uttalte at verken nakke- eller korsryggplagene har hatt et forventet forløp. En annen sakkyndig uttalte at det er anerkjent at et lite mindretall av alle som utsettes for en skade med nakkeslengmekanisme utvikler alvorlige, kroniske plager, og at økning av smerter/smerteoverfølsomhet forklares ved «sentral sensitivisering» - dette er ikke kun en teori/modell, men en faktisk biologisk prosess.
- Lagmannsretten viste til HR-2018-557-A avsnitt 36-40 og oppsummerte med at Høyesterett har lagt til grunn at man ikke kan utelukke «sentral sensitivisering» som en mulig forklaring på et atypisk smerteforløp, men at denne forklaringsmodellen ikke gir noen medisinsk anerkjent forklaring på et slikt forløp.
 - ✓ Lagmannsretten bemerket at det ikke var fremlagt nyere forskning som gir grunnlag for en annen vurdering enn den Høyesterett gjorde i 2018.
- Lagmannsretten konkluderte i likhet med tingretten med at det ikke foreligger faktisk årsakssammenheng mellom ulykken og skadelidtes sine helseplager. Anket til HR, men avvist.

Crawford

10

LB-2023-43444

Sakens bakgrunn

- Saken gjaldt spørsmål om yrkesskade etter en hendelse i 2007, der skadelidte plutselig opplevde store smerter etter en kraftanstrengelse. Det sentrale spørsmålet i saken var om skadelidte hadde syndromet komplekst regionalt smertesyndrom – CRPS.
- Det var omtvistet mellom partene om skadelidte oppfyller diagnosevilkårene for CRPS, og hvorvidt plagene hun har i dag skyldes arbeidsulykken, uavhengig av om hun oppfyller diagnosekriteriene for CRPS.
- Tingretten konkluderte med at det ikke var sannsynliggjort at skadelidte oppfylte diagnosekriteriene for CRPS, og at det ikke var årsakssammenheng mellom hendelsen og skadelidtes smertetilstand.

Crawford

11

LB-2023-43444

Lagmannsretten om CRPS og de sakkyndiges vurderinger

- Det er i dag klassifisert to typer CRPS. Betegnelsen CRPS I benyttes hvor det ikke er kjent nerveskade og CRPS II benyttes der det er en slik skade. Lagmannsretten uttalte at årsaken til CRPS ikke er kjent, og at diagnostiseringen er, og har vært, basert på pasientens symptomer.
- Lagmannsretten viste til at det er bred enighet i medisinsk vitenskap om at de såkalte Budapest-kriteriene som ble oppstilt i 2010 skal legges til grunn for diagnostisering av CRPS, og at de også må legges til grunn som gjeldende diagnosekriterier i denne saken. Kriteriene er godkjent av International Association for the Study of Pain (IASP), dvs. at de er akseptert som allment akseptert medisinsk viten.
- De sakkyndige som har vurdert saken har hatt ulik oppfatning av hvorvidt de diagnostiske kriteriene for CRPS er oppfylt. Lagmannsretten har ikke vektlagt diagnostiseringene som ikke bygger på gjeldende diagnosekriterier, og konkluderte med at det ikke er sannsynliggjort at skadelidte har diagnosen i dag.

Crawford

12

LB-2023-43444

Årsakssammenhengen mellom skaden i 2007 og tilstanden i dag

- Lagmannsretten uttalte at uten diagnosen CRPS, må skadelidtes tilstand karakteriseres som en uspesifisert smertelidelse, og at det da er riktig å anvende de fire kriteriene Høyesterett har oppstilt ved andre bløtdelsskader, jf. Høyesterett sin oppsummering i HR-2018-557-A avsnitt 28.
- Lagmannsretten vektlegger at skadelidte har vært til omfattende utredning uten at noen form for fysiologisk skade er påvist. Etter lagmannsrettens syn må det da legges til grunn at selve hendelsen ikke hadde tilstrekkelige skadevoldende evne til å påføre skadelidte den tilstanden hun har i dag.
- Lagmannsretten fremhever også at utviklingen av symptombildet er helt ekstraordinært holdt opp mot hendelsen, som i utgangspunktet ble antatt fra medisinsk personell å være symptomer som ville gå over. I denne sammenheng ble det gjentatt at ingen fysiologiske skader er påvist.

Crawford

13

LB-2023-43444

Lagmannsrettens konklusjon

- Lagmannsretten konkluderte med at «skaden» skadelidte har i dag, fremstår som en så upåregnelig, fjern og avledet følge av hendelsen i 2007 at det ikke er rimelig å knytte ansvar til den.
- Videre uttalte lagmannsretten at det ikke var nødvendig å ta endelig stilling til om hendelsen i 2007 var en nødvendig betingelse for skaden, ettersom vilkåret om adekvans ikke er oppfylt.
 - ✓ Lagmannsretten avgjorde altså saken på at det uansett ikke var sannsynliggjort rettslig årsakssammenheng, og at det dermed ikke var nødvendig å konkludere endelig under spørsmålet om faktisk årsakssammenheng.
- Anke til Høyesterett ikke tillatt fremmet.

Crawford

14

LB-2023-17165

Sakens bakgrunn

- En bussjåfør ble utsatt for en hendelse på arbeid. Han ble slått av en ruspåvirket passasjer som nektet å betale for seg, og fikk en håndskade da han slo tilbake. Det ble også anført PTSD.
- Selskapet utbetalte noe erstatning relatert til håndskaden, men bestred krav utover det som allerede var utbetalt. Det ble heller ikke akseptert årsakssammenheng mellom yrkesskaden og psykiske plager/PTSD.
- Selskapet ble dømt til å betale erstatning i tingretten (kr. 2 671 430). Selskapet anket dommen og engasjerte FAVER for å observere skadelidte i det offentlige rom (håndskaden).

Crawford

15

LB-2023-17165

Lagmannsretten om PTSD – faktisk og rettslig årsakssammenheng

- Lagmannsretten tok utgangspunkt i at PTSD er en «årsaksdiagnose». Dvs. at lidelsen ikke bare identifiseres på grunnlag av symptomer og forløp, men også krever tilstedeværelse av en usedvanlig belastende hendelse, jf. Rt-2007-158 avsnitt 56.
- Lagmannsretten uttalte at diagnosekriteriene for PTSD som følger av ICD-10 på et overordnet plan er tilnærmet like de krav rettspraksis har oppstilt for fysiske skader, jf. nakkeslengdommene. Det avgjørende er hvilke traumer, reaksjoner, symptomer, tidsforløp og sykdomsbilde som kreves og forventes iht. allment akseptert medisinsk viten ved nettopp PTSD.
- Hovedspørsmålet for lagmannsretten var traumekriteriet, og hvilken betydning det skal ha at det med ett mulig unntak ikke er tidsnære bevis for at skadelidte hadde symptomer forenlig med PTSD før tidligst to og et halvt år etter hendelsen

Crawford

16

LB-2023-17165

Lagmannsretten om traumekriteriet

- Lagmannsretten uttalte at kravet til adekvat traume innebærer et krav om en objektivisering, dvs. at traumet må ha vært av en slik kvalifisert art at det «høyst sannsynlig nesten hos enhver ville ha forårsaket omfattende og sterkt ubehagelige reaksjoner» (sikkert fra erklæringen til den rettsoppnevnte sakkyndige).
- Lagmannsretten var i tvil om hendelsen skadelidte ble utsatt for objektivt sett er tilstrekkelig til at traumekriteriet kan være oppfylt. Selv om hendelsen åpenbart var ubehagelig, er hendelsen etter lagmannsrettens vurdering neppe av usedvanlig truende eller katastrofal art.
 - ✓ Lagmannsretten uttalte at «i beste fall er hendelsen i grenseland for hva som er tilstrekkelig for å utløse PTSD.»
- Lagmannsretten uttalte at sannsynligheten for at traumekriteriet er oppfylt er såpass lav at det må stilles desto strengere krav til de andre kriteriene dersom årsakssammenheng skal kunne konstateres.

Crawford

17

LB-2023-17165

Lagmannsretten om symptomdebut og brosymptomer

- Lagmannsretten viste til at diagnosen iht. ICD-10 vanligvis ikke stilles hvis det ikke er beviser for at den oppstod innen seks måneder etter en uvanlig alvorlig traumatisk hendelse.
- Skadelidte hadde oppsøkt en rekke leger og behandlere i perioden fra juli 2017 til desember 2019 og i løpet av denne perioden var det kun ett journalnotat som beskriver symptom på psykiske plager. Han forklarte i retten, og til en rekke leger, at han hadde hatt et massivt symptomtrykk fra skadedato.
- Enkelte av de sakkyndige antyder at manglende nedtegnelser skyldes at leger og behandlere i sin alminnelighet ikke tar psykisk helse på alvor. Dette var lagmannsretten ikke enig i, og uttalte at akutt- og brosymptomer mest sannsynlig ville kommet til uttrykk i journalene etter så mange konsultasjoner over en lang periode.

Crawford

18

LB-2023-171165

Lagmannsretten om skadelidtes aggraving og nåtidige symptombilde:

- I vurderingen av om skadelidte har hatt et karakteristisk symptombilde, har lagmannsretten vektlagt at skadelidte i betydelig grad har overdrevet sine symptomer – både i samtaler med leger og i retten.
- Lagmannsrettens har også fremhevet at aggravingen mht. håndskaden, får betydning for hvilken vekt som kan tillegges hans beskrivelser av egne, psykiske utfordringer.
 - ✓ Observasjoner avdekket langt bedre håndfunksjon enn hans egen forklaring tilsier.
- Lagmannsretten bemerket også at når det er tale om kriterier som i betydelig grad knytter seg til subjektive opplevelser, er det i erstatningsrettslig sammenheng nødvendig å se hen til at skadelidte betydelig overdriver symptomtrykket.

Crawford

19

LB-2023-171165

Lagmannsretten om den samlede vurderingen

- Lagmannsretten oppsummerte med at når skadelidtes forklaring ikke underbygges av mer tidsnær dokumentasjon, har de medisinske sakkyndige som har konkludert med årsakssammenheng ikke basert sine forklaringer på de retningslinjer for bevisvurderingen som er blitt etablert i rettspraksis.
 - ✓ Lagmannsretten fremhevet at den rettsoppnevnte sakkyndige, og to andre sakkyndige, har lagt til grunn det skadelidte har forklart flere år etter hendelsen i sine konklusjoner om årsakssammenheng.
- Lagmannsretten konkluderte med at det heller ikke var grunnlag for ytterligere erstatning for håndskaden – observasjon avdekket aggraving/simulering av symptomer.
- Dissens mht. spørsmålet om saksomkostninger – en dommer mente at selskapet hadde krav på å få tilkjent saksomkostninger i samsvar med hovedregelen. Ikke anket.

Crawford

20

LB-2023-58149

Sakens bakgrunn

- Skadelidte deltok på en vinterøvelse i forsvaret fra 15. januar-17. januar 2018. Soldatene hadde på seg en sekk som veide fra 40 kilo til noe over 50 kilo, samt en mindre sekk. I tillegg hadde de blant annet en tung skuddsikker vest, og skadelidte var også blant de som trakk en trepulk.
- Det var skiftende værforhold, mye sterk vind, kulde og isete forhold, og det ble forvirring rundt navigering og rutevalg. Soldatene måtte gå lange og tunge omveier i mye snø og krevende vær, og øvelsen ble tyngre enn planlagt.
- Skaden hadde, iht. de sakkyndiges vurderinger, oppstått som følge av stor belastning (bæring) i et tidsrom på noe over to døgn. Tingretten kom likevel til at skaden var en arbeidsulykke.

Crawford

21

LB-2023-58149

Lagmannsrettens vurdering

- Lagmannsretten viste til Rt-2013-645 avsnitt 40, der det er referert til NOU 1988:6 på s. 36 (yrkesskadeforsikringsloven) og følgende uttalelse: «skadelige påvirkninger gjennom flere dager» er ikke arbeidsulykker. Synspunktet er gjentatt i NOU 1990:20 (folketrygdloven) på s. 576, der det er uttalt at «en påvirkning som varer utover en dag» ikke kan anses som en ulykke.
- Skadelidte anførte at tiden er moden for å revidere tidsgrensen. Lagmannsretten uttalte at den ikke tar stilling til dette, men forholder seg nåværende rettstilstand, dvs. en rettslig status med grense på et døgn eller et skift, og at øvelsen som sådan må betraktes som en helhet. Lagmannsrettens uttalte også at det evt. er en lovgiveroppgave å endre tidsgrensen.
- Lagmannsretten konkluderte med at skadelidte ikke var utsatt for en arbeidsulykke. Anket til HR.

Crawford

22

NFFE 24.4.2024

Nyheter i rettspraksis etter Sandefjordkurset 2023

Cecilie Christiansen, Crawford & Company
Njaal Langsrud Vive, Codex Advokat Oslo AS

Codex
ADVOKAT

23

LB-2023-100122 (Redningsaksjon på Sørenga)

Dato 08.04.2023

Sakens bakgrunn

- En person hadde stupt fra bryggen på Sørenga den 15. juli 2018, og ble liggende livløs i vannet.
- En annen person, som tilfeldigvis var lege, hoppet fra bryggen for å redde stuperen. Legen traff en undersjøisk voll, og skadet foten alvorlig.
- (Må ikke forveksles med Militærstup-dommen, hvor ulykken inntraff tre år senere den 30. mai 2021)

Problemstilling

- Spørsmål om Oslo kommune var erstatningsansvarlig etter arbeidsgiveransvaret for mangelfull varsling av en undersjøisk voll på Sørenga.

Resultat

- Skadelidte tapte i tingretten, men fikk medhold i lagmannsretten.
- Ankefristen har ikke gått ut.

Codex
ADVOKAT

24

LB-2023-100122 (Redningsaksjon på Sørenga)

Dato 08.04.2023

Legens dødsbo sine anførsler

- Oslo kommune sørget aldri for noen analyse av risikoen ved å bygge en undersjøisk voll.
- Terrenget ble trappet ned mot sjøen for å markere at det var grunt i dette området. Men en ny endring i planene i 2013/2014 førte til at akkurat der legen hoppet var kaikanten ca. 2,5 meter over vannet.
- Burde redusert risikoen ved vollen eller sørget for bedre sikkerhetstiltak.
- Rekkverket var for lavt etter kravene i Byggteknisk forskrift.

Oslo kommune sine anførsler

- Det var satt opp rekkverk og skilt om grunt vann.
- Det hadde ikke vært liknende ulykker på stedet.
- Stedet er ikke en badeplass, men en promenade.
- Medvirkning fra skadelidte.

Codex
ADVOKAT

25

LB-2023-100122 (Redningsaksjon på Sørenga)

Dato 08.04.2023

Lagmannsrettens vurdering

- Arbeidsgiveransvaret, jf. skl. § 2-1.
- Mildere norm for det offentlige, jf. rettspraksis. Mest aktuelt ved ressursmangel eller unnlatelser. Ikke aktuelt i denne saken.
- Om rekkverket var i henhold til Byggteknisk forskrift eller ikke, har ikke betydning. Konkret vurdering.
- Det sentrale er hvordan risikoen ble varslet.
- Skadeevne: Den høye kaikanten på 2,5m kombinert med grunt vann – fare for alvorlig skade.
- Stedet tiltrakk seg mange badende.
- Lysforholdene var vanskelige på natten.
- Mulig å varsle bedre om risikoen ved bruk av enkle tiltak.
- Ikke medvirkning: Legen utførte en redningsaksjon, og handlet under sterkt tidspress.
- Lagmannsretten virker ikke å ha vært i tvil om resultatet.

Codex
ADVOKAT

26

LB-2023-58557 (Besvimelse)

Dato 13.11.2023

Sakens bakgrunn

- Heismontør som falt og slo hodet mot et betonggulv.
- Besvimelse ble ansett som sannsynlig årsak til at han falt.
- NAV godkjente ulykken som en arbeidsulykke.

Problemstilling

- Spørsmålet for lagmannsretten var om besvimelse, og deretter fall mot et betonggulv, er en «arbeidsulykke».

Resultat

- Skadelidte tapte i tingretten, men vant i lagmannsretten.
- Saken anket til Høyesterett og berammet den 10. september 2024.

Codex
ADVOKAT

27

LB-2023-58557 (Besvimelse)

Dato 13.11.2023

Heismontøren sine anførsler

- Et fall som fører til skade, dekkes av arbeidsulykkebegrepet.
- Ikke et absolutt krav til ytre hending, jf. Rt-2005-1757 avsnitt 51 («Skyggekjennelsen»)
- Arbeidsulykkebegrepet skal være det samme i yrkesskadeforsikringsloven og folketrygdloven, og NAV godkjenner et hvert fall som arbeidsulykke.

Gjensidige Forsikring sine anførsler

- Et fall uten ytre årsak kan ikke godkjennes, jf. lovteksten, forarbeidene, praksis fra domstolene og FinKN.
- Ved innføring av loven var et fall på samme plan ikke dekket. NAV kan ikke opptre som lovgiver.

Codex
ADVOKAT

28

LB-2023-58557 (Besvimmelse)

Dato 13.11.2023

Lagmannsrettens vurdering

- Rettslig utgangspunkt: ftrl. §13-3 annet ledd (det markerte ulykkesbegrepet)
- «Som arbeidsulykke regnes en plutselig eller uventet ytre hending som medlemmet har vært utsatt for i arbeidet.»
- Etter ordlyden synes det å være krav om en «ytre hending», men Høyesterett har slått fast at ikke er et absolutt krav, jf. «Skyggekjennelsen». (Rt-2005-1757 avsnitt 51)
- [Ot.prp.nr.44 \(1988–1989\)](#): «Med arbeidsulykke forstås en **plutselig hendelse** eller begivenhet. Uttrykket må avgrenses mot skadelig påvirkning som har vart en viss tid. Ordlyden er den samme som i [folketrygdloven § 11-4 nr 1](#) og **skal også forstås på samme måte**. Trygderettspraksis kan altså gi veiledning ved tolkningen.»
- Trygderetten godkjenner fall på samme plan. I tillegg godkjennes sammenstøt med gjenstander [betonggulv?] uten krav til ytre hending.

Codex
ADVOKAT

29

LB-2023-58557 (Besvimmelse)

Dato 13.11.2023

Lagmannsrettens vurdering (forts.)

- Ikke krav om «ytre hending», jf. Høyesterettspraksis, langvarig trygderettspraksis og reelle hensyn.
- Arbeidsulykke skal forstås likt etter yrkesskadeforsikringsloven og folketrygdloven.
- Lagmannsretten avfeier Gjensidige Forsikring sin henvisning til Myggstikk-dommen, fordi et myggstikk mangler ulykkespreg.
- Tilstrekkelig med en plutselig eller uventet hendelse, som har ulykkespreg? Belastning vs. ulykke?
- Lagmannsretten oppsummer: [min anmerkning]
 1. Ulykken skjedde plutselig og uventet. [Ulykkespreg]
 2. Han var i arbeid på en byggeplass. [Nær sammenheng med yrke/arbeidet]
 3. Det var mulig for en utenforstående å se at han traff betonggulvet. [Det var helt klart ikke en belastningsskade]
- Saken er anket til Høyesterett og berammet den 10. september 2024.

Codex
ADVOKAT

30

LB-2023-66481 (Lege på hjemmekontor)

Dato 15.11.2023

Sakens bakgrunn

- Lege på hjemmevakt skadet seg i en matpause hjemme.
- Hjemmevakt fra fredag til mandag. Besto av både beredskap og faktisk hjemmearbeid.
- Legen hadde begynt søndag morgen med å lese fagstoff på sengen, i én time og femten minutter.
- Ulykken skjedde ca. kl. 12:30 på vei ut i hagen for å spise lunsj. Hun tråkket over på terrassen og falt stygt. Hun ble hentet av ambulanse.
- Senere på dagen skulle hun ha dratt på sykehuset.

Problemstilling

- Spørsmål er om legen var «i arbeid» da hun snublet på terrassen og skadet seg i matpausen på hjemmekontor.

Resultat

- NAV og Trygderetten av slo søknad om yrkesskade.
- Lagmannsretten kom til at hjemmekontorlegen var «i arbeid» Dissens 2-1.
- Anket til Høyesterett og fremmet til behandling 15. august 2024.

Codex
ADVOKAT

31

LB-2023-66481 (Lege på hjemmekontor)

Dato 15.11.2023

Hjemmekontorlegen sine anførsler

- Hjemmearbeidet var nødvendig og pålagt, og spisepauser er en del av arbeidstiden.
- Det ble ikke utført private gjøremål, og det var naturlig å ha spisepausen i hagen.
- Var i aktivt arbeid både før og etter spisepausen.

Staten sine anførsler

- Ansatte på hjemmevakt er ikke «i arbeid» når man ikke faktisk utfører arbeid.
- Pause på hjemmekontor kan ikke likestilles med lunsjpause på arbeidsstedet. Private gjøremål faller utenfor.

Codex
ADVOKAT

32

LB-2023-66481 (Lege på hjemmekontor)

Dato 15.11.2023

Flertallets begrunnelse:

- NOU 1990:20 side 583: begrepet arbeid omfatter gjøremål som har tilknytning til det ordinære arbeidet, for eksempel hvilepauser, vanlige trimaktiviteter og lunsjpauser på arbeidssstedet.
- Konkret vurdering av legens stilling, vaktordningen og faktisk utført og planlagt arbeid den aktuelle søndagen.
- Vaktordningen var organisert slik av arbeidsgiver. Pålagt og nødvendig.
- Omfattende aktivt arbeid både lørdag og søndag. (Se mindretallet)
- Ikke betydning at legen tok pausen i hagen, i stedet for innendørs.
- Legen ville vært dekket under den planlagte reisen til sykehuset etter matpausen. (Se mindretallet)
- Et grensetilfelle.

Codex
ADVOKAT

33

LB-2023-66481 (Lege på hjemmekontor)

Dato 15.11.2023

Mindretallets begrunnelse:

- Utgangspunkt: Trygderettspraksis: arbeidstaker anses som hovedregel **ikke** «i arbeid» når de har hvilende vakt hjemme og står i beredskap.
- Enig med flertallet at det **ikke** hadde betydning at legen tok pausen i hagen, i stedet for innendørs. [Motsatt i FinKN-2017-779?]
- Preg av privat gjøremål. Arbeidsøkten i forkant besto bare av én time og femten minutter med å lese fagstoff på sengen. (Se flertallet)
- Legen ville **ikke** vært dekket under den planlagte reisen til sykehuset etter matpausen. (Se flertallet)
- Formålet med yrkesskadedekningen taler ikke for at ulykken dekkes. Det foreligger heller ikke fast trygderettspraksis som kan gi støtte.
- Et grensetilfelle.
- Anket til Høyesterett og fremmet til behandling 15. august 2024.

Codex
ADVOKAT

34

LB-2023-26689 (Oppgjørstidspunktet)

Dato 18.12.2023

Sakens bakgrunn

- En helikopterpilot hadde fått tinnitus og hyperacusis (overømfintlighet for lyd).
- NAV innvilget 100 % uføretrygd fra januar 2021.
- Tryg Forsikring hadde utbetalt 100 % grunnerstatning, nesten to år tidligere, i mai 2019.
- Tryg Forsikring opplyste at utbetalingen skjedde av prosessøkonomiske grunner, og for å etablere et skjæringstidspunkt. Tryg Forsikring erkjente **ikke** erstatningsansvar.
- 100 % grunnerstatning var på «bare» kr 1 947 231, og ville vært betydelig høyere ved individuell utmåling.

Problemstilling

- Skal oppgjørstidspunktet være tidspunktet for utbetalingen eller tidspunktet for rettskraftig dom?

Resultat

- Tingretten og lagmannsretten konkluderte med at oppgjørstidspunktet er tidspunktet for rettskraftig dom.
- Anket til Høyesterett og fremmet til behandling – men foreløpig ikke berammet.

Codex
ADVOKAT

35

LB-2023-26689 (Oppgjørstidspunktet)

Dato 18.12.2023

Tryg Forsikring sine anførsler

- Helikopterpiloten hadde et høyt løpende inntektstap, og grunnerstatningen medfører en betydelig underkompensasjon for høytlønnede. (Tryg Forsikring sin anførsel!)
- Adgang til å etablere et oppgjørstidspunkt ved å utbetale 100 % grunnerstatning.
- Ikke et krav om at grunnelementene i oppgjøret er fastlagt, eller at partene er enige om ansvarsgrunnlag og årsakssammenheng.
- Helikopterpiloten hadde fått utbetalt lisensforsikring på 4,2 millioner kroner skattefritt.

Helikopterpilotens anførsler

- Når partene ikke er enige, er oppgjørstidspunktet på tidspunktet for rettskraftig dom.
- Subsidiært må grunnelementene for erstatning være oppfylt for å etablere et oppgjørstidspunkt ved utbetaling. Tryg Forsikring hadde avvist ansvar, og utbetalt av prosessøkonomiske hensyn.

Codex
ADVOKAT

36

LB-2023-26689 (Oppgjørstidspunktet)

Dato 18.12.2023

Lagmannsrettens vurdering

- Utgangspunkt: Påført inntektstap frem til oppgjørstidspunktet erstattes individuelt, jf. skadeserstatningsloven § 3-1. Fremtidig inntektstap erstattes som standardisert erstatning etter forskriften, og kalles grunnerstatning.
- Oppgjørstidspunktet hadde stor økonomisk betydning. Forskjell på nesten 9 millioner kroner.
- Hvis det er tvist om retten til erstatning eller utmålingen, er skjæringstidspunktet ved rettskraftig dom, jf. Rt. 2006 s. 684.
- LB-2009-106712: En delbetaling fra forsikringsselskapets side vil neppe fastsette oppgjørstidspunktet – «forutsetningen må trolig være at forsikringsselskapet har dekket sitt ansvar fullt ut».
- En regel som sier at tidspunktet for utbetaling av 100 % grunnerstatning er avgjørende, vil kunne åpne for en uheldig praksis med forsøk på å avkorte erstatningen før faktum er avklart.
- Lovgiveroppgave å foreta en eventuell endring.
- Lagmannsretten erkjenner at det finnes gode argumenter for begge løsninger.
- Anket til Høyesterett og fremmet til behandling – men foreløpig ikke berammet.

Codex
ADVOKAT

37

LG-2023-96374 (Foreldelse – psykisk blokkering)

Dato 27.11.2023

Sakens bakgrunn

- Barn utsatt for vold og overgrep fra sin far. Opphørte i 2008.
- Kontoret for Voldsoffererstatning tilkjente oppreisningserstatning den 3. januar 2013.
- NAV innvilget ung ufør den 8. april 2019.
- Kontoret for Voldsoffererstatning tilkjente maksimal erstatning den 14. oktober 2022.
- Inntektstap avslått på grunn av at maksbeløpet var nådd.
- Dermed tok jenta ut søksmål direkte mot sin far den 22. desember 2022.

Problemstilling

- Spørsmålet var om erstatningskravet var foreldet etter 3-årsfristen, jf. foreldelsesloven § 9.

Codex
ADVOKAT

38

LG-2023-96374 (Foreldelse – psykisk blokkering)

Dato 27.11.2023

❖ Søksmål ble levert den 22. desember 2022. Fristdagen var dermed 22. desember 2019.

Skadevolders anførsler

- Kunnskapskravet må anses oppfylt før 22.12.2019 fordi:
 - KFV innvilget oppreisningserstatning den 3. januar 2013.
 - Hun søkte uføretrygd den 23. oktober 2018.
 - NAV innvilget ung ufør den 8. april 2019.

Skadelidtes anførsler

- Tilstrekkelig kunnskap ved spesialisterklæringen den 20. august 2022.
- Psykisk blokkering, som innebar at hun la skylden/ansvaret på seg selv før denne spesialisterklæringen.

Codex
ADVOKAT

39

LG-2023-96374 (Foreldelse – psykisk blokkering)

Dato 27.11.2023

Lagmannsrettens vurdering

- Foreldelsesloven § 9: Treårsfristen starter «da skadelidte fikk eller burde skaffet seg nødvendig kunnskap om skaden og den ansvarlige.»
- Det vil si at kunnskap omfatter alle erstatningsvilkårene, også årsakssammenheng.

Flertallet:

- Skadelidte har hatt en psykisk blokkering som følge av den psykiske skaden hun er påført.
- Og som følge av den psykiske blokkeringen har hun lagt skylden/ansvaret på seg selv.
- Det er først etter spesialisterklæringen at hun burde skaffet seg nødvendig kunnskap om skaden og den ansvarlige – og det gjorde hun.

Mindretallet:

- Legger særlig vekt på politianmeldelsen i 2008 og KFV sitt vedtak om erstatning den 3. januar 2013.

Codex
ADVOKAT

40

LG-2023-96374 (Foreldelse – psykisk blokkering)

Dato 27.11.2023

Resultat

- Ikke foreldet. Dissens 2-1.
- Anke til Høyesterett ikke tillatt fremmet.

